

УДК 811.111'367.625 (043.2)

Світлана ОРЛОВИЧ

Національний авіаційний університет, Київ

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТА ПЕРЕДАЧІ ДІЄСЛІВНИХ ФОРМ НА -НО, -ТО В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Об'єктом вивчення мовознавців тривалий час є безособові дієслівні форми на *-но, -то* в українській мові та їхня інтерпретація в англійській. Ці дієслівні форми надають різних відтінків сказаному, виражають абстрактні й загальні ідеї, отже актуальною є потреба вивчення різних аспектів широковживаного в художніх творах явища.

Досліджуючи відтворення дієслів на *-но, -то* англійською мовою, ми проаналізували відповідні граматичні прийоми. Безособові форми в українській мові вказують на вид, наприклад, *писано – написано, бито – збито*, регулюють і визначають відмінкову форму залежного іменника: З.в. (рідше – Р.в.) прямого об'єкта, орудного знаряддя або засобу дії чи давального суб'єкта, наприклад, *запрошено його, написано пером, тобі показано, синові велено* [1, с. 280]. При дієслівних формах на *-но, -то* як правило вживають додатки в З.в., наприклад: *прочитано (що?) курс лекцій* тощо [4, с. 83]. У більшості випадків для передачі безособових форм англійською мовою використано час Past Simple (Past Indefinite). Проілюструємо це: «*Стільця було **принесено***» [3, с. 64]. У перекладі маємо: “*The chair **was brought***”. Тобто вираження дієслівної форми відбулося за допомогою форми минулого часу смислового дієслова. Часто використовується герундій для передачі форм на *-но, -то*: «*Куріння **заборонено***» перекладено як “*No **smoking***”, тобто використано інфінітив із закінченням *-ing*, що є частиною складного дієслівного звороту й виражає заборону або обмеження. Важливе використання додаткових слів для більш творення органічних еквівалентів. Слова “*get*” та “*someone*” ідеальні для перекладу речення «*Стільця було **принесено***» – “*The chair **got brought***” (акцентовано на тому, що дію хтось зробив, але хто саме – невідомо) та “***Someone brought a chair***”.

Можливе використання часу Past Perfect Continuous, що утворюється з *had been* і форми *-ing* дієслова. Беремо українське речення за основу «*Коли розділ було **перечитано** двічі, учениці порозгортали книжки й почали відповідати на запитання вчительки*» [3, с. 50] й отримуємо англійський еквівалент “*A chapter **having been read through twice, the books were closed and the girls examined***” [2, с. 79].

Future Simple застосовують, коли в українському варіанті наявне допоміжне слово «буде». «Математику **буде зроблено завтра**» – “*The math will be done tomorrow*”. Формула часу виглядає так: {will (або shall) + V + ...}. Якщо подія вже відбулась, але при її описі застосовано майбутній час, то потрібен метод інтерпретації часом Future in the Past, наприклад, «... і **додала, що завтра їй буде почеплено на плече кілька недбайливо згорнутих речей**» [3, с. 73] – “...and told that tomorrow she **should have half-a-dozen of untidily folded articles pinned to her shoulder**” [2, с. 111]. Речення з Future in the Past утворено з допоміжного дієслова would (або should) і відповідного інфінітиву смислового дієслова.

Отже, основним способом відтворення безособових дієслівних форм на *-no, -to* з української мови англійською є використання різного часу дієслів та додавання допоміжних слів за контекстом. Ураховано, що англійська граматики не дозволяє чітко побачити ці форми, оскільки в ній закінчення, аналогічні українській мові, відсутні. Цінність дослідження зазначеної проблеми полягає у виявленні адекватних методів відтворення дієслівних форм на *-no, -to* англійською мовою.

Список літератури

1. Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. (та ін.). Сучасна українська літературна мова: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.; за ред. С. О. Карамана. 2011. 560 с.
2. С. Brontë. Jane Eyre. Smith, Elder & Co., 1847. p. 691.
3. Ш. Бронте. Джейн Ейр. Переклад з англ. Соколовський Петро. Харків: Фоліо, 2008. 492 с.
4. Юрків М. М. Формування мовно-мовленнєвої компетентності вчителя початкової школи (особливості вживання дієслівних форм). Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2020. С. 83.

*Науковий керівник: Марина РУДІНА,
канд. пед. наук, доцент*